

“ MAHALLANI RIVOJLANTIRISHDA BIZNESNING RO'LI”

Toshkent turizm va mexmonxona menejmenti texnikumi

Alieva Saodat Kabilovna.

TTMMT maxsus fan o'kituvchisi.

Ma'lumoti Xalkaro Iktisodchi.

Mahallani rivojlantirish bugungi Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu jarayonda biznesning o'rni beqiyos bo'lib, u nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, balki aholi farovonligini oshirishda ham muhim omilga aylanmoqda.

Bu borada Shavkat Mirziyoyev o'z nutqlarida mahalla va tadbirkorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlikka alohida urg'u berib keladi. Xususan, davlat rahbari shunday ta'kidlaydi: *“Mahalla – bu faqat ijtimoiy tuzilma emas, balki aholi bandligini ta'minlaydigan, tadbirkorlik rivojlanadigan muhim maskandir.”* Ushbu fikr zamirida mahallani iqtisodiy jihatdan mustahkamlash, aholining daromad manbalarini kengaytirish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash zarurati mujassam.

Darhaqiqat, bugungi kunda mahallalarda kichik biznes va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlari yaratilmoqda, aholi daromadlari oshmoqda. Ayniqsa, uy xo'jaliklarida tomorqa qilish, hunarmandchilik, xizmat ko'rsatish va zamonaviy startaplar orqali mahallaning iqtisodiy salohiyati tobora yuksalmoqda.

Shunday ekan, mahallani rivojlantirishda biznesning roli nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy ahamiyatga ham ega. Bu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar va ilgari surilayotgan tashabbuslar Yangi O'zbekistonni barqaror va farovon jamiyatga aylantirishda muhim poydevor bo'lib xizmat qilmoqda.

Mahallani rivojlantirishda biznesning roli haqida gapirganda, O‘zbekiston misolida aniq va hayotiy tajribalar bu jarayonning naqadar samarali ekanini yaqqol ko‘rsatadi.

Masalan, Yoshlar – kelajagimiz jamg‘armasi doirasida ko‘plab mahallalarda yosh tadbirkorlar qo‘llab-quvvatlandi. Ushbu tashabbus orqali imtiyozli kreditlar ajratilib, tikuvchilik, hunarmandchilik va IT xizmatlariga ixtisoslashgan kichik bizneslar tashkil etildi. Natijada, mahallalarda yuzlab yangi ish o‘rinlari yaratildi va yoshlar bandligi oshdi.

Yana bir muhim tashabbus – Har bir oila – tadbirkor dasturi hisoblanadi. Ushbu dastur orqali mahalla aholisi, ayniqsa kam ta‘minlangan oilalar, o‘z biznesini boshlash imkoniga ega bo‘ldi. Qishloq joylarda issiqxonalar tashkil etish, chorvachilikni rivojlantirish yoki mini-nonvoyxonalar ochish orqali oilaviy daromadlar sezilarli oshdi.

Shuningdek, IT Park Uzbekistan tashabbuslari ham mahallalarda zamonaviy biznes muhitini shakllantirishda katta rol o‘ynamoqda. Hududlarda IT markazlar ochilib, yoshlar dasturlash, dizayn va frilans xizmatlar orqali daromad topmoqda. Bu esa ayniqsa shaharlardagi mahallalarda yangi iqtisodiy yo‘nalishlarning paydo bo‘lishiga olib keldi.

Mahalliy darajadagi yana bir misol sifatida Artel kompaniyasini keltirish mumkin. Ushbu yirik ishlab chiqaruvchi korxonada o‘z faoliyatini kengaytirish orqali nafaqat minglab ish o‘rinlari yaratdi, balki atrofdagi mahallalarda infratuzilma va xizmatlar rivojiga ham turtki berdi. Ishchilar uchun transport, savdo va xizmat ko‘rsatish obyektlari paydo bo‘ldi.

Bundan tashqari, ko‘plab mahallalarda xususiy tadbirkorlar tomonidan kichik supermarketlar, kafe va servis xizmatlari ochilmoqda. Masalan, Korzinka

tarmog'ining kengayishi aholiga sifatli mahsulotlarni yaqin hududda xarid qilish imkonini berdi va mahalla infratuzilmasini yaxshiladi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, biznesni qo'llab-quvvatlash orqali mahallalarda nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy rivojlanish ham ta'minlanadi. Davlat dasturlari, yirik kompaniyalar va kichik tadbirkorlarning hamkorligi mahallani zamonaviy va barqaror rivojlanish yo'liga olib chiqmoqda.

Uy xo'jaliklarida tomorqa qilish

Uy xo'jaliklarida tomorqa qilish O'zbekistonda mahalla iqtisodiyotini rivojlantirishning eng samarali va qadimiy shakllaridan biridir. Bugungi kunda bu yo'nalish zamonaviy yondashuvlar bilan boyib, kichik biznes darajasiga chiqmoqda.

Avvalo, tomorqa – bu oila uchun barqaror daromad manbai. Masalan, ko'plab mahallalarda aholi o'z hovlisida sabzavot, meva yetishtirib, ortiqcha mahsulotni bozorlarda sotadi. Bu ayniqsa Har bir oila – tadbirkor dasturi doirasida keng qo'llab-quvvatlanmoqda. Ushbu dastur orqali urug', ko'chat, issiqxona qurish uchun mablag' va imtiyozlar berilmoqda.

Zamonaviy tomorqa qilish esa oddiy dehqonchilikdan farq qiladi. Hozirda tomorqalarda:

- tomchilatib sug'orish tizimi,
- issiqxona texnologiyalari,
- yuqori hosilli urug'lar

keng qo'llanmoqda. Bu esa kichik maydondan ham yuqori daromad olish imkonini beradi.

Masalan, ayrim mahallalarda aholining hovlisida kichik issiqxonalar tashkil etilib, yil davomida bodring, pomidor, ko'katlar yetishtirilmogda. Bunday

mahsulotlar nafaqat ichki bozorda, balki eksport uchun ham yetkazib berilmoqda. Bu jarayonda Tomorqa xizmati MChJ kabi tashkilotlar aholiga amaliy yordam ko'rsatmoqda – ular agrotexnik maslahatlar, ko'chat va texnika bilan ta'minlaydi.

Bundan tashqari, tomorqa chorvachilik bilan birga olib borilganda yanada samarali bo'ladi. Masalan:

- parranda boqish (tovuq, bedana),
- asalarichilik,
- sut

chorvachiligi

mahallalarda keng rivojlanib, qo'shimcha daromad manbai bo'lib xizmat qilmoqda.

Tomorqa faoliyati mahalla ijtimoiy hayotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Aholi band bo'ladi, yoshlar mehnatga o'rganadi, oziq-ovqat xavfsizligi ta'minlanadi. Eng muhimi, bu faoliyat katta investitsiyasiz boshlanishi mumkin bo'lgan eng qulay biznes yo'nalishlaridan biridir.

Xulosa qilib aytganda, uy xo'jaliklarida tomorqa qilish – bu nafaqat an'anaviy mashg'ulot, balki zamonaviy kichik biznes modelidir. To'g'ri yondashuv va davlat qo'llab-quvvatlovi orqali u mahallaning iqtisodiy barqarorligini ta'minlovchi muhim omilga aylanmoqda.